

Andragoškega centra Slovenije

25. Evropski kazalniki: Indeks vseživljenjskega učenja

Vseživljenjsko učenje v državah Evropske unije v vse večji meri postaja resničnost, seveda pa nekatere članice napredujejo hitreje, medtem ko druge zaostajajo. Neposredno merjenje **vklučenosti prebivalstva v izobraževanje in učenje v vseh življenjskih obdobjih** je kompleksna naloga, ki se je ne da razrešiti z enostavnimi statističnimi pristopi. V zadnjih letih je v ta namen v rabi t.i. **indeks vseživljenjskega učenja**, prvič predstavljen v prispevku **InfO-mozaika št. 8**, ki temelji na Poročilu o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja **2008**. S pričujočim besedilom informacijo nadgrajujemo s podatki, ki izhajajo iz Poročila o napredku **2009**.

Na ravni EU so se merjenja udeležbe v vseživljenjskem učenju torej lotili z izračunom t.i. 'sestavljenega kazalnika', poimenovanega 'indeks vseživljenjskega učenja'. Center za raziskovanje vseživljenjskega učenja (CRELL), ustanovljen pri Evropski komisiji, je pri njegovem oblikovanju izhajal iz treh temeljnih kazalnikov udeležbe posameznikov, starih **od 4 do 64 let**, v formalnem in neformalnem izobraževanju in usposabljanju po treh ciljnih skupinah:

- **otroci** (vklučenost otrok, starih v razponu od **4 let** pa do starosti ob začetku osnovnošolskega izobraževanja, t.j. raven ISCED 0, v nekaterih državah pa tudi primarno (osnovnošolsko) izobraževanje, raven ISCED 1) – vir podatkov je zbirka Unesco-UIS/OECD/Eurostat (UOE);
- **mladina** (vklučenost v osnovno-, srednje- in visokošolsko izobraževanje, ravni ISCED 1–6; starostna skupina **5–29 let**) – vir podatkov je zbirka UOE;
- **odrasli** (udeležba odraslih, starih **25–64 let**, v vseživljenjsko učenje) – vir podatkov je Anketa o delovni sili (ADS).

Metodologija izračuna indeksa vseživljenjskega učenja je razmeroma zapletena. Uporabljen je pristop normalizacije, vsem trem kazalnikom pa je – po načelu, da so vse tri faze vseživljenjskega učenja enako pomembne – dana enaka teža, zato je indeks izračunan kot aritmetična sredina normaliziranih kazalnikov.

Iz Tabele 1 je razvidno, da za Slovenijo indeks vseživljenjskega učenja za leto 2007 znaša **75,7**, kar nas umešča v skupino držav z visokim indeksom vseživljenjskega učenja. Podatek za izhodiščno leto Lizbonske strategije, t.j. 2000, za Slovenijo je precej nižji – **57,2**. Relativno velik porast kaže na to, da se je v Sloveniji v obdobju 2000–2007 marsikaj spremenilo, kar potrjuje tudi **Poročilu o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2009**. V njem je naša država omenjena v družbi Danske, Finske in Združenega kraljestva (Škotske) – članic z najvišjimi (90 ali več) oziroma visokimi (med 70 in 90) indeksi, ki imajo razvite koherentne strategije vseživljenjskega učenja. Avtorji Poročila zasluge za visoke uvrstitve teh držav pripisujejo prav tem strategijam, češ da očitno dobro pokrivajo vse ravni in oblike izobraževanja in učenja ter pospešujejo njihov razvoj.

Tabela 1: Skupni kazalnik udeležbe v vseživljenjskem učenju v evropskih državah v letu 2007

v odstotkih

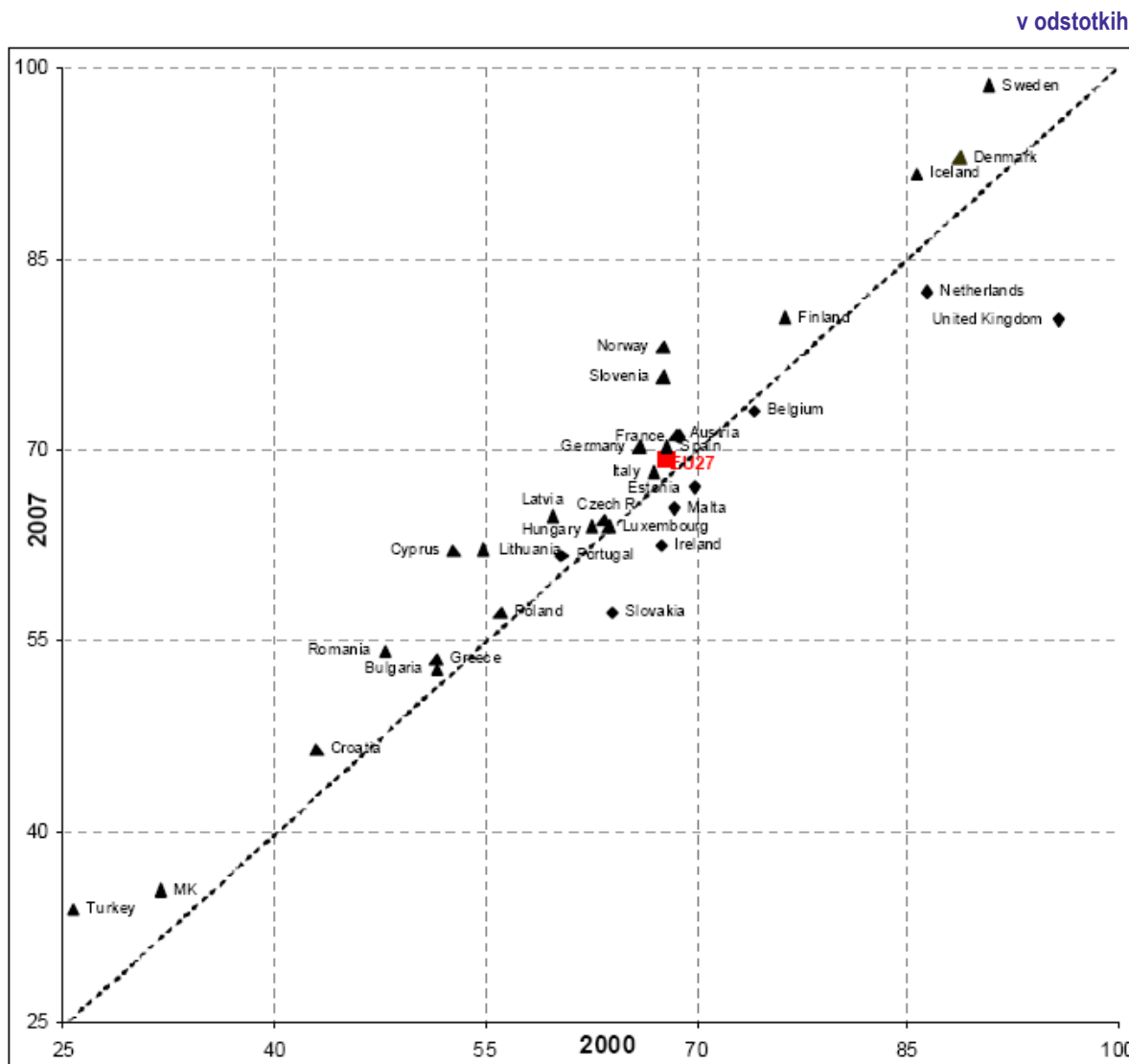
2007	Lifelong learning			LLL index
	Child	Youth	Adults	
EU-27	90.6	59	9.5	69.3
Belgium	99.7	65	7.2	72.9
Bulgaria	79.8	49.9	1.3	52.7
Czech Republic	92.6	55.8	5.7	64.5
Denmark	92.7	64.4	29.2	92.9
Germany	94.5	61.8	7.8	70.2
Estonia	93.6	57.6	7	67
Ireland	72.1	61.6	7.6	62.5
Greece	68.2	57.5	2.1	53.5
Spain	98.1	54.1	10.4	70.3
France	100	60.6	7.4	71.1
Italy	99.3	57.9	6.2	68.2
Cyprus	84.7	50.7	8.4	62.1
Latvia	88.2	56.5	7.1	64.8
Lithuania	76.6	62.7	5.3	62.1
Luxembourg	93.9	51.2	7	63.9
Hungary	95.1	57.5	3.6	64
Malta	98.8	52.9	6	65.4
Netherlands	98.9	65.1	16.6	82.4
Austria	88.8	57.1	12.8	71.1
Poland	66.8	59.6	5.1	57.1
Portugal	86.7	56.8	4.4	61.6
Romania	81.8	51.3	1.3	54.1
Slovenia	89.2	61.9	14.8	75.7
Slovakia	79.4	53.8	3.9	57.2
Finland	69.8	66.5	23.4	80.4
Sweden	100	64.3	32.4	98.6
United Kingdom	90.7	59.1	20	80.2
Croatia	54.4	52	2.4	46.4
MK*	26.1	48	2.8	35.4
Turkey	26.7	47.1	1.5	33.8
Iceland	91.7	67.1	27	91.7
Norway	79	66.7	18	78

Vir: CRELL, podatkovni vir: Eurostat (UOE zbirka in ADS, statistične vrednosti september 2009), (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2009; str. 37)

V Grafu 1 je za vse države članice EU, Norveško, Islandijo in še nekatere druge države v Evropi prikazan skupni indeks vseživljenjskega učenja za leti 2000 in 2007. Iz grafa je razvidno, da najvišje rezultate dosegajo Danska, Švedska in Islandija (vrednost indeksa je nad 90, pri čemer te države beležijo več kot 90-odstotno udeležbo v predšolski vzgoji, 64 – 67-odstotno udeležbo v formalnem izobraževanju ter 21 – 33-odstotno udeležbo odraslih v vseživljenjskem učenju). Za petami so jim Nizozemska, Finska in Združeno kraljestvo, medtem ko je Slovenija v družbi držav, ki presegajo evropsko poprečje (poleg nas še Belgija, Nemčija, Španija, Francija, Avstrija in Norveška).

Graf 1: Sestavljeni kazalnik udejanjanja vseživljenjskega učenja (2000–2007)

Vir: Evropska komisija DG JRC/CRELL 2009; indeks predstavlja vrednosti, ki temeljijo na statističnih vrednostih iz septembra 2009 (glej Poročilo o napredku pri uresničevanju Lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja 2009, str. 36)

Sicer pa podatki, ki so v ozadju izračuna indeksa, razodevajo, da države praviloma dobro napredujejo pri vključenosti v predšolsko vzgojo in formalno izobraževanje, medtem ko udeležba odraslih, starih 25–64 let, v vseživljenjsko učenje za večino držav ostaja izziv in videti je, da ciljna vrednost za leto 2010, t.j. 12,5-odstotna udeležba, ne bo dosežena.

Povišanje (2000–2007) in visoki rang slovenskega indeksa vseživljenjskega učenja sta na prvi pogled zelo razveseljiva, vendar je treba poudariti, da kljub zavidljivi vrednosti tretjega kazalnika – udeležbi odraslih v vseživljenjsko učenje – stvari ne gre jemati preveč optimistično. Na to po eni strani vpliva metodološka vprašljivost rezultata, pridobljenega z Anketo o delovni sili (glej metodološka pojasnila (http://www.stat.si/doc/metod_pojasnila/07-008-MP.htm)). Rs pa je, da to velja za rezultate vseh držav in je zato primerljivost na ravni EU zagotovljena. Po drugi strani pa kazalnik prikriva strukturna neskladja (za kakšno vrsto izobraževanja gre, katere ciljne skupine se zoriroma se ne vključujejo ipd.). Več o tem preberite v prispevku **Info-mozaika št. 24: Evropski kazalniki: Udeležba odraslih (25–64 let) v vseživljenjskem učenju.**

Kontaktna oseba za področje: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Informacijo pripravila: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, zvonka.pangerc@acs.si

Viri:

- Delovni program Lizbonske strategije 'Izobraževanje in usposabljanje 2010' (14. 6. 2002), http://eur-lex.europa.eu/pri/en/oj/dat/2002/c_142/c_14220020614en00010022.pdf
- Sklepi Sveta z dne 25. maja 2007 o skladnem okviru kazalnikov in meril za spremljanje napredka pri doseganju lizbonskih ciljev v izobraževanju in usposabljanju <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:311:0013:0015:SL:PDF>
- Sklepi sveta z dne 12. maja 2009 o strateškem okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju („ET 2020“) (2009/C 119/02) (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:SL:PDF>);
- Progress towards the Lisbon Objectives in Education and Training. Indicators and Benchmarks – 2009; http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/report09/report_en.pdf;

